Stand of the State Government regarding the Official Language of India

*Q.—666. Sri G. V. GOWDA (Palya).—

Will the Government be pleased to state :—

(*a*) the stand of the State Government in regard to the official language of India ;

(*b*) whether the teaching of Hindi in High Schools has been made compulsory ; and if so, since when ?

A.—Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—

(*a*) The stand of the State Government is that Hindi will be the official language of India, subject to the assurances of the late Prime Minister being respected ; necessary steps should be taken to see that these assurances are statutorily implemented.

(*b*) Yes. Since 1962-63.

ಶ್ರೀ ಎ. ಪಿ. ಅಪ್ಪಣ್ಣ.—1962-63ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಯತಕ್ಕ ಒಂದು ನಿಬ್ಬೆಕ್ಷನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ್ಗೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುಂಟೋ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಉಂಟು. ಅಂದರೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು. ಈಗ ಆರನೆಯ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡಿನಿಂದ ಹತ್ತನೆಯ ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್‌ವರೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸ ಬೇಕಾದರೆ 5 ವರ್ಷಗಳ ಅವಕಾಶ ಬೇಕಾಗುವುದು. ಆ 5 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯುವತನಕ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ.—ಸರ್ಕಾರದವರು 1962-63ರಿಂದಲೇ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲೂ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರೂ ಆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಟ್ರೈನ್ಡ್ ಟೀಚರುಗಳ ಅಭಾವವಿದೆ ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆ ಅಭಾವ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಆ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ.—ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದಂಥ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಈ ದಿವಸ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಆ ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೇ ಏಕೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತವೂ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬಾರದು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಾನು ಯಾವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಓದಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯಕ್.—ಪರೀಕ್ಷೆಯಮಟ್ಟಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳೋಣವಾಯಿತು, ಇಂಥ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಗರಿಂದ ಮನವಿ ಬಂದಿತ್ತೆ ಅಥವಾ ಅಸರ ರಕ್ಷಕರಿಂದ ಮನವಿ ಬಂದಿತ್ತೇ, ಇಲ್ಲವೇ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಆ ಮನವಿ ಬಂದಿತ್ತೆ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಬಂದಿತ್ತು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಕಾಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಬಂತು, ಅದನ್ನು ಇಂಥವರಿಂದಲೇ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ರಿಯಾಯಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಹುಡುಗರು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ 1963ರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಶೇ. 65 ಹುಡುಗರು ಹಿಂದೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು, ಅನಂತರ 1964ರಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಹುಡುಗರಲ್ಲಿ ಶೇ 70 ಜನ ಹಿಂದೀ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

Sri S. M. KRISHNA.—What is the attitude of the State Government with reference to the quota system in so far as the recruitment to Central Services are concerned ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I think there is a lot of force in the demand for quota system. That is the opinion of the State Government.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯಕ್.—ಹಿಂದಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಢ ಧೋರಣೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಹುಡುಗರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೇ ಏನಾಯಿತಿ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ.

Sri G. V. GOWDA.—Sir, you have been pleased to say that necessary steps would be taken to see that the assurances of the late Prime Minister would be respected statutorily ; what is the proposal before the Government to have these assurances statutorily implemented either by seeking an amendment of the Constitution or by seeking an amendment of the Official Languages Act ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—This Government cannot do anything in the matter. This Government can only recommend to the Government of India to introduce a Bill to amend the Official Languages Act.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನಾದರೂ ಹಣ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ? ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಾವಾರು ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ಹಣ ಸಾಲದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡ ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪ.—ಭಾರತದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಗಲಭೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂಥ ನಿರ್ಣಯ ಏನು ? ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಈಗಲೇ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದಿ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷು ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಗಿ ಮಾಡಕೂಡದು ಎಂಬುದು ಒಂದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನವಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಹಿಂದಿಯೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಬೇಡಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೆ ಬರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತೊಂದು. ಅದೂ ಆಲ್ಲದೆ ನಾನ್ ಹಿಂದಿ ವಿರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಆಗತಕ್ಕ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಪಂಡಿತ ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರು ಯಾವ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಫಿಷಿಯರ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜಸ್ ಆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನೂಕ್ತವಾದ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ತೀರ್ಮಾನ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರದ ತೀರ್ಮಾನವೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೆ, ಅದನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಚ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಯ್ಯ.—ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಬರದೇ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಲಸುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ ? ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಸುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಣ ಸಹಾಯವನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ಎರಡೂ ಜನರು ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸುಮಾರು 35 ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದೀ ಪ್ರಚಾರ ಸಭೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ ಬಹಳ ಜನ ಹಿಂದಿ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಸಹಾಯ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇಂಡಿಯನ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಟೀವ್ ಸರ್ವೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಲಗತ್ತು ಮಾಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಅವರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಕುತ್ತೀರೇನು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಆ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಇರತಕ್ಕ ಜನ ದಕ್ಷಿಣ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

Sri A. P. APPANNA.—Is there any difference between the stand taken by this Government and the Government of the other Southern States like Madras, Andhra on this issue?

Sri S. NIJALINGAPPA.—No difference, Sir.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಈ ಗೊಂದಲ ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬಹುಶಃ 5 ವರ್ಷ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, 10 ವರ್ಷ ಎಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, 15 ವರ್ಷ ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 15 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಗೆಹರಿಯಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಗುರೆಡ್ಡಿ.—ಹಿಂದಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿರತಕ್ಕವರು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಭಾಷೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಯಾವುದು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ? ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಮಲೆಯಾಳಿ ಯಾವುದು ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದದ್ದು ಕಲಿಯಬಹುದು. ನಿನ್ನೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂದಿದೆ ಕನ್ನಡ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ ಎಂದು, ಹೀಗೆ ಬಾಕಿ ಕಡೆಯೂ ಬಂದಿರಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ವಿ. ಗೌಡ.—ಇನ್ನು 50 ವರ್ಷವಾದರೂ ಕೂಡ ಹಿಂದಿ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉಳ್ಳಂಥ ಜನರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಜನ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—15 ವರ್ಷದೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರು ಆ ಹುಡುಗರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸ್ ಆಗುತ್ತಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅನುಮಾನ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯಕ್.—ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಕಲಸಲಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಕಲಿಯಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದವರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಕಲಸಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದೆ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಶೀಲಾಬಾಯ್ ಹೀರಾಚಂದ್ ಷಾ.—15 ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಹಿಂದಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಅದರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಒತ್ತಾಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—15 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಒತ್ತಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ 6ನೇ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್‌ನಿಂದ 10ನೇ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್‌ವರೆಗೂ ಹಿಂದಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲರಾವ್ ಮುಡಬಿ.—ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಡಿಯಂ ಆಫ್ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಯಾವುದು ಇರಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದೆಯೇ ಹೇಗೆ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಖಚಿತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಅದು ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಸಿ ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಕ್ಟನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹಿಂದೀಯೇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ರಾಷ್ಟ್ರಾಂಗವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ತೊಂದರೆ ಏನು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ, ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಕ್ಟನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅದರಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ತೊಂದರೆ ಏನು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನುಚ್ಚಯ್ಯನಾಯಕ್.—ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಈಗ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದೇ ಇರಬೇಕು, ಕನ್ನಡ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಎರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಉಂಟು. ಸ್ವಲ್ಪ ವಯಸ್ಸಾಗಿ ರಿಜೈರ್ ಆಗಿರತಕ್ಕವರು ಇಂಗ್ಲೀಷೇ ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜ್ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಧ್ಯವಯಸ್ಕರು ಎರಡೂ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗಿನ ಹುಡುಗರು ಹಿಂದಿ ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಎರಡೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಚನ್ನಬೈರೇಗೌಡ —ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹಿಂದೀ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಗೆ ವಿರೋಧವೇ ಕಾಣುವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೋ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರೋಧ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚೆಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ರಾಜ್ಯಾಂಗವನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯೇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆ ಸೇರಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಏನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳದೇ ಮಾಡಲಾರರು ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ನುಮಾರು 103 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕೃತಭಾಷಾ ಮಸೂದೆಗೆ ಯಾವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನೂ ತರಬಾರದೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರು ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅವರು ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಉದ್ದೇಶ ಅವರಿಗೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

Mr. SPEAKER.—Questions 520, 521, 680 and 681 are allied Questions I will put all the questions. All the four questions are open for supplementaries.